

NỀN HÀNH CHÍNH CỦA QUAN CÁCH MẠNG

ĐẠI-DƯƠNG
Oct 09-04

Nhân kỷ niệm ngày thành lập Bộ Nội vụ vào tháng 8 năm 2002, Thủ tướng Phan Văn Khải nhận xét *"phải thẳng thắn thừa nhận rằng công cuộc cải cách hành chính không chỉ chậm trễ mà còn thiếu nhất quán, kém kiên quyết nên kết quả còn hạn chế, chưa đáp ứng được yêu cầu của cuộc sống của nhân dân. Tình trạng bộ máy chính quyền công kênh, thiếu trong sạch, kém hiệu lực, tề quan liêu, tham nhũng, lãng phí tiếp diễn nghiêm trọng"*. Thêm 2 năm cải cách nữa mà nền hành chính tại Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam lại còn tồi tệ hơn bởi vì đâu? Bao nhiêu cố gắng [thật hay hô khẩu hiệu], cũng chẳng mang lại kết quả vì các biện pháp chỉ chú trọng đến cải cách hành chính ở hạ tầng cơ sở, trong khi thượng tầng kiến trúc không thay đổi.

Thực tế, hệ thống chính trị Marx-Lenine mới quyết định cơ cấu và nhân sự cho toàn bộ nền hành chính. Đảng Cộng sản đã thành lập những Ban chuyên biệt để chỉ đạo trực tiếp và chi tiết mọi hoạt động của chính phủ, của các tổ chức quân chúng. Mỗi sự việc trong xã hội đều có 2 bộ phận giống nhau cùng làm đã khiến cho guồng máy hành chính tại Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam lớn gấp đôi so với các quốc gia khác.

Tình trạng trùng lặp nhiệm vụ tạo khe hở để loài sâu dân một nước làm điều phi pháp mà khó bị phát hiện. Đồng thời, những kẻ có chức quyền cũng dễ dàng lẩn tránh trách nhiệm. Báo Tuổi Trẻ 02-10-04 đi bài ký sự *"Thượng kinh tầm quota"* trong đó một cán bộ thuộc một Công ty Đồ gỗ mô tả hành trình từ miền Nam ra Hà Nội để chạy chọt, lo lót, xin xỏ quota. Năm ngoái *"bầu đoàn thể tử gồm giám đốc, trưởng phòng kế hoạch, kế toán trưởng, chuyên viên xuất nhập khẩu đã ăn chực nằm chờ ngoài Hà Nội gần cả tháng, tốn hơn 17 triệu đồng, thêm 30 triệu gửi ông T. - vừa là tổng giám đốc một tổng công ty, vừa là chiến hữu của quý tử một cụ lớn - để lo giúp thủ tục mà không được"*. Mặc dù quen biết nhiều sếp lớn ở Hà Nội mà cán bộ đi thượng kinh vẫn như lọt vào mê cung phải mò mẫm nhiều ngõ ngách mới đạt tới mục tiêu sau khi *"bôi trơn"* hết 30 triệu đồng. Bị hành đi tới đi lui đến độ chẳng biết ai là người chịu trách nhiệm trực tiếp.

Tóm lại, thủ tục hành chính ở Trung ương là những hoạt động chạy chọt, lo lót và xin xỏ qua nhiều cửa khác nhau mặc dù Thủ tướng Phan Văn Khải đã ban hành qui chế *"một cửa"* từ hai năm trước.

Phóng sự ngày 06-10-04 của Báo Tuổi Trẻ đã phanh phui vụ lấn chiếm lòng hồ Trị An của nhiều quan cách mạng tại huyện Định Quán, tỉnh Đồng Nai.

Ngày 17-06-03, phó chủ tịch UBND tỉnh Đồng Nai đã ra công văn chỉ đạo nghiêm cấm đào đắp ao nuôi cá, buộc phá bỏ ao hồ trả lại nguyên trạng lòng hồ sau khi Nhà máy thủy điện Trị An lên tiếng báo động về tình trạng lấn chiếm trái phép.

Nhưng, vào ngày 16-07-03, phó chủ tịch UBND huyện Định Quán ký quyết định công nhận quyền sử dụng 43,270 m² đất của vợ trưởng Công an huyện Định Quán với thời gian sử dụng đến tận tháng 10-2043.

Theo Tổng công ty Điện lực VN, trong những ao hồ mới được đào đắp đặc biệt đã lần chiếm gần 600 ha với thể tích nước bị chiếm giữ là 30 triệu m³, tương ứng với 1.17% thể tích hữu ích.

Viên chức hành chính cao cấp như phó bí thư, Chủ tịch và trưởng Công an huyện Định Quán cùng 1 lãnh đạo tỉnh Đồng Nai đã ngang nhiên chiếm 57 ha để xây kiên cố khu "karaoke - ao - chuồng" với đường sá, đê bao, đập tràn mà xe hơi có thể chạy được.

Nguyên chánh thanh tra tỉnh Đồng Nai, nguyên chủ tịch xã La Ngà, Công an huyện, một số cán bộ viện kiểm sát, thuê ở tỉnh Đồng Nai, nguyên chủ tịch huyện, cha ruột của đương kim chủ tịch huyện Định Quán, vợ của một cán bộ trong Công an tỉnh Đồng Nai cũng kê ít người nhiều thì nhau lần chiếm lòng hồ.

Dân chúng, nhất là những gia đình liệt sĩ cũng nhào vào ăn cỏ.

Tuy nhiên, khi sự việc bị đánh động thì lập tức 14 nhà dân bị cưỡng chế đập bỏ vì nằm trong khu lòng hồ. Trong khi đó, lãnh đạo huyện Định Quán lo cấp sổ đỏ cho các ao - chuồng xâm chiếm trái phép! Tại sao hơn một năm qua, Tổng công ty Điện lực và Nhà máy Thủy điện Trị An là các cơ quan chịu trách nhiệm về hồ Trị An lại trơ mắt nhìn những xây cất qui mô? Ai quản lý hồ thủy điện Trị An: Tổng công ty Điện lực hay UBND Định Quán?

Sự mù mờ về quyền quản trị đã tạo điều kiện cho viên chức hành chính lộng hành dẫn đến những lạm. Khi được Nhà nước bật đèn xanh, truyền thông quốc doanh mới dám nhảy vào cuộc. Và, bộ máy hành chính địa phương chạy hết tốc lực để hợp thức hóa các tài sản lấn chiếm rồi "sang tay" cho kẻ khác.

Ngày 21-05-02, Nguyễn Văn Chép, cán bộ Lâm trường Tân Phú, làm giấy sang nhượng 27,000 m² đất cho Tạ Đình Hùng gồm một ao cá 25,000 m², có bờ bao hoàn chỉnh, kèm 2,000 m² đất vườn không có giấy tờ với giá 151 triệu đồng kèm lời hứa lo giấy tờ hợp pháp được xã Phú Ngọc xác nhận. Chỉ năm tháng sau, phó chủ tịch UBND huyện Định Quán - đã ra quyết định "công nhận chuyển quyền sử dụng đất" của Chép cho Hùng với diện tích 29,485 m²! Vợ của một cán bộ Công an tỉnh Đồng Nai chiếm 30 ha đã nhượng bán cho một cán bộ trong ngành hải quan với giá 1.7 tỉ đồng.

Truyền thông là tai mắt của dân chúng để giám sát mọi hoạt động của cán bộ nhà nước; là miệng của dân chúng để kêu cứu, tố cáo hành vi xấu xa của viên chức hành chánh đã bị Bộ Luật Báo chí vô-hiệu-hóa "*Báo chí, xuất bản phải đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của Nhà nước ... là tiếng nói của Đảng, của Nhà nước ... luôn luôn đi đầu trong việc bảo vệ chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh*". Mặc nhiên, truyền thông trở thành công cụ tô son điểm phấn cho đảng ủy và cán bộ từ trung ương cho tới địa phương. Chính sách cán bộ dưới chế độ xã hội chủ nghĩa theo nguyên tắc "*hồng hơn chuyên*" nên đã che đậy vô số lỗi lầm của cán bộ, đảng viên và chỉ cho phép phanh phui những vụ nào do đảng ủy quyết định.

Nghị định hướng dẫn luật Đất đai năm 2003 viết "*cấm cán bộ tự đặt ra các thủ tục hành chính ngoài qui định chung, gây phiền hà đối với người xin làm thủ tục hành chính*". Tuy nhiên, chưa có cán bộ công chức nào bị hạ bậc lương chứ đừng nói tới chuyên sa thải vì đặt ra các thủ tục hành chính ngoài qui định.

Báo Thanh Niên 06-08-04 cho biết Trần Văn Thành ở TP Huế đến phường làm thủ tục sang tên nhà mới. Hồ sơ đầy đủ, đã nộp thuế chuyển quyền sử dụng đất, lệ phí trước bạ, chỉ chờ phường xác nhận rồi chuyển lên Trung tâm Cải cách hành chính TP Huế đóng 20,000 đồng lệ phí và xác nhận là xong. Trong lần hẹn thứ nhất, sau khi nghe lãnh đạo phường nói về nghĩa vụ của người dân nên Thành đã "xin ủng hộ" 1 triệu đồng. Đến lần hẹn thứ hai 04-10-04, Thành được nghe chủ tịch UBND phường nói "Mua nhà lớn như thế mà 'ủng hộ' 1 triệu là 'quá tệ', phải năm ba triệu mới xứng". Rồi giao hồ sơ cho cán bộ địa chính ngâm lại!

Báo Thanh Niên 26-09-04 ghi nhận chuyện Giám đốc Doanh nghiệp Xương rồng Huỳnh Long ở Hà Nội đã trình bày trong cuộc đối thoại giữa Bộ Tài nguyên và Môi trường với các doanh nghiệp tổ chức ngày 25-09-04 "doanh nghiệp Huỳnh Long thuê được 10,000m² đất ở một xã nọ để nuôi cá sau khi 'lót tay' cho ông chủ tịch xã 30 triệu đồng. Nhưng chỉ vài ngày sau ông chủ tịch đổi ý 'việc này có 70 triệu mới xong'. Không có tiền nên chủ tịch nọ đòi chia đôi cái ao cá. Với 30 tấn cá giống dồn cả vào 5,000m² đất bị chết dần, chết mòn nên Huỳnh Long đòi phải có quy định bắt vị quan chức nọ bồi thường thiệt hại".

Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường cho biết "Luật Đất đai và các quy định chi tiết của Bộ Tài nguyên và Môi trường vô cùng thông thoáng, cởi mở; đặc biệt với khu vực đất sản xuất, kinh doanh thì các doanh nghiệp hầu như 'cần là có, muốn là được'".

Giám đốc công ty Đầu tư và dịch vụ Nghi Tầm chua chát "Giá thuê đất của Nhà nước chưa đến 10,000 đồng/m², nhưng, những khoản 'bên lề' thì doanh nghiệp phải chi gấp 8 thậm chí là hơn 10 lần. Những khoản ấy có thể là thỏa thuận với người sử dụng đất, có thể là phải chung chi cho 'ông xã', 'ông huyện', có thể là hàng trăm thứ bà rằng không có trong danh mục. Hết doanh nghiệp không biết điều sẽ gặp thảm cảnh ngay".

Muốn công cuộc cải tổ hành chính mang lại kết quả thực tế cần phải thay đổi thể chế chính trị hiện tại.

Thay đổi thể chế chính trị hiện tại sẽ gây 2 ảnh hưởng to lớn:

- (1) Guồng máy hành chính tự động cắt bớt phân nửa sẽ làm giảm gánh nặng cho ngân sách quốc gia.
- (2) Chính sách nhân sự dựa vào tài năng qua cạnh tranh công bằng sẽ thu hút nhân viên có tài lẫn đức phục vụ quốc dân.

ĐẠI-DƯƠNG